

le. V Zrenjaninu pa smo še imeli priliko opaziti tudi, kako burno utripa nova doba v svojem žaru.

Siroka srca Banatčanov so borci iz 18 jugoslovanskih mest in občin sprejela iskreno in prijateljsko. Njihova širokogrudnost nas je prevzela in njihov trud za dobro organizacijo je v vsem uspel. Tako domača in topla naj bi bila vsa praznovanja, saj prav na to v tem našem hitenju tako pogosto pozabljamo.

Pa še nekaj. Nekateri delegacije so imele v svoji skupini tudi mlade ljudi. Prav ti so se lahko prepričali, kako se je kovala enotnost med narodi in kaj so junaki zgodovine žrtvovali za zmago. Vsake druge besede prepričevanja so lahko odpadle. Naj ponovim besede, ki jih je ob slovesu izrekel dobrodušni Banatčan mlademu delegatu iz Zagreba: »To, kar si v teh dneh spoznal, nosi v srcu in ne pozabi! Kuj bratstvo, ko nas ne bo več!«

Jožica Zoroja

Zgodovinarji na pomoč!

NEKDANJA vas Spodnja Šiška in pa njena sosedna Zgornja Šiška sta imeli vsaka svoje županstvo s po tisoč prebivalci. Danes skupna šišenska občina šteje že preko 70.000 občanov. Ogromno je novih doseljencev, ki svojega okolja ne poznajo, zelo malo ali nič pa vedo o zgodovini, ki se je pletla na tem območju. Veliko gre v pozabo, menim, da si tudi mladi ljudje želijo čim več zvedeti o bližnji in daljnji zgodovini Šiške in prav to — seznanjanje občanov z vsemi podatki o preteklosti naše občine, bi morala biti naloga našega lista »Javna tribuna«.

Začnimo s Cekinovim gradom, sedanjim muzejem NOV. Zanimivo bi bilo prebrati, kdaj je bil zgrajen, kdo so bili njegovi lastniki. Vemo namreč za velike prepire, tiranije, izkoriščanje, skopuštvu in hkrati razkošje. Tam blizu je pivovarna Union — kako se je začelo, zaposlitev, obseg proizvodnje...? Saj se spominjamo kolonovoznikov ledu, ki so ga vozili s šišenskih bajerjev v Union. Konje, ki so bili edina transportna sila, so vsi občudovali, kako tudi ne, saj so jih hranili z odpadki pivskega ječmena.

Pa Belvi (Bellevue — zakaj francosko ime?) — kako je zrasel na tej lepi razgledni točki. In stara cerkev sv. Jerneja (po njej se je kasneje imenovala bivša Jernejeva ulica, sedanja Milana Majcna)? Le nekaj kmetij je bilo v tej ulici, blizu cerkvice pa kar tri oštarije, največ za meščanske goste. Kdaj, zakaj, kdo je zgradil to cerkev, takrat še s pokopališčem (ob rekonstrukciji Vodnikove ceste so našli ostanke grobov)? Vemo, da so ob francoski zasedbi prinesli za Napoleonove generale mize in stole kar pod lipo pred cerkvico in da je bil tam podpisan neki sporazum v zvezi z ustanovitvijo ilirske province. Nalivali so se z žganjem, radi jedli ajdove žgance in uničili tudi prenekatero pečeno gos. Če niso imeli pravišnje godbe za ples, so si pomagali kar z vojaškim bobnarjem, ki je dajal takt, pomagal pa mu je nek domačin s čudno francosko trobento, ki ni dala pravih glasov od sebe, plesali pa so le...

Galetov grad, današnja miličniška godba in nasproti Krisperjevo posestvo — vsa Šiška je vedela, da sta si bila stari in sila skopi graščak Galle in Krisper kot pes in mačka. Galetovi so imeli gozdove tja do Viča, njive in travnike pa do Kleč. Sedanja Smrekarjeva cesta se je nekdanj imenovala Galetova. Stari Galle je vsak rjav žebelj na cesti pobral... Lepe pave je redila ta graščina pa tudi po dvanajst prašičev, trideset govodi, več parov konj. Nekaj časa so oskrbovali z mesom vojaške kasarne...

Naprej od Galetove graščine je bil bajer z majhnim potočkom, v katerem je Valentin Vodnik ribe preganjal. Pozimi je šel ves led z bajerja v pivovarno Union.

Tu se je 2. svečana 1758 rodil prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik, piše na spominski plošči bivšega gostišča pri »Kamniti mizi« (ta miza še sedaj tam stoji). Njegov oče je bil mešetar z živino, pozneje je živel na novem gospodarstvu na Trati, sedaj gostilna Žibert. Vemo, da je napisal: »Ne sina ne hčere po meni ne bo, dovolj je spomina mi pesmi pojo...« (stara domača izročila pa pravijo, da je najprej takole postavil verz — ne hčere ne sina po meni ne bo, sem dostkrat poskusil, nikol nič ni blo)... Rad je bil šik zrihtan in s spogledovanjem tudi ni štedil, tako da so ženske že takrat vzdihovale, čemu celibat. Radi bi še kaj več zvedeli o Vodniku, saj je bil vendar Šiškar! Bilo je napisanih že več diplomskih del na to temo in sedaj leže nekje v arhivih. Kaj ko bi Javna tribuna to izbrskala na dan? Zlasti mladi za to prosijo.

Kaj pa Mostec? Upokojenci so tamkaj staknili čudovit kotichek in začeli balinati, pozneje pa se je vse skupaj skomercializiralo. Kaj več napišite o tem.

Dosti je še stvari, ki bi nas zanimala, tako na primer — o šolstvu v stari Šiški, o mitnici v stavbi sedanje gostilne Urban, o vodovodu v Klečah, o nekdanjem toku Save... Za zanimivo napisane razlage vsega zgoraj naštetega bomo uredništvu Tribune zelo hvaležni!

Marjan MEDVEŠČEK

Preberite tudi to!

Gotovo ste ob branju te številke večkrat pogodrnjali. Celto vemo, zakaj. Nič nismo napisali o vaši krajevni skupnosti, pravite, ni sledu o dogodkih v vašem okolju, v vaši ulici. Vidite, to je res. Zavedamo se, da premalo spremljamo dogajanje na terenu, da se premalo posvečamo nalogi, ki bi morala biti naša poglavitna: pisati o problemih naših občanov, spremljati življenje v naši občini. Toda, če se že posipamo s pepelom, storite to tudi vi, spoštovani bralci. Ne pošiljate nam prispevkov, svojih stališč, predlogov, ne pišete o vaših problemih. Vidite, krivda je obojestranska. Naše uredništvo ima premalo ljudi, da bi z njimi pokrivali vse obsežno območje naše občine, zato smo krvavo vezani na dopisnike. Teh pa ni, ali bolje rečeno — premalo jih je. Pošiljajte nam torej vse, kar bi utegnili zanimati tudi ostale bralce. Ne skrbite, če so vejice ali druge malenkosti malo narobe postavljene, važno je le, da izvemo, kaj se dogaja v vaši krajevni skupnosti, v vaši delovni organizaciji, društvu, hišnem svetu, šoli... Veseli bomo vsakega prispevka, fotografije, karikature in vsega, kar »prenese papir«.

Uredništvo

PS: Še to, da ne pozabimo. Vse prispevke in fotografije honoriramo!

NEOBVEŠČENOST NEOBVEŠČANIH

»ČASOPIS ni pravi časopis in ne more biti uspešen, če tudi bralci časopisa v njegovih prizadevanjih ne podpro.« meni uvodničar v 12. številki kolektiva, glasila tovarne Lek. »Ob šestindvajsetih člankih, ki so obravnavali ustavna dopolnila v našem časopisu, v anketi več kot 60 odstotkov zaposlenih izjavlja, da o dopolnilih nič ne ve, še več, da ne ve, kaj se v podjetju dogaja.« Izdajanje tovarniških glasil je nedvomno zelo draga zadeva in velike stroške lahko upraviči le doseg cilja, ki si ga je uredništvo zadalo — čim večja obveščena zaposlenih. Če pa 60 odstotkov ljudi časopisa ne bere in ob tem izjavila, da so premalo obveščeni, potem je pred uredništvom nova naloga — zbuditi ljudi iz nedojemljive brezbriznosti, zaključuje uvodničar.

Časopisi s kolesa

Piše: Franci ROZMAN

»DELO, Tovariš, Stop...« rutinirano in malce vsiljivo vabi k nakupu priletan možak in stopi s kolesa. Na precej dotrajanem dvokolesu dve torbi polni časopisov in revij. Vedno rahlo zamišljen, toda pripravljen prodati tudi »pol« časopisa, tak je naš sogovornik, katerega mnogi poznajo samo pod vzdevkom »Goležen«.

Franc Hočevar iz Dornic pri Vodcah, star 72 let, prodaja revije in časopise že od leta 1926 dalje. Sicer se je izučil za zidarja, toda mikali so ga časopisi, zato je najprej začel dopisovati v Jutro in Slovenca, nato pa jih pričel prodajati po bližnjih vaseh.

»Ljudje so se navadili na redno dostavo, v katero sem vključeval vse več vasi, »zašel« pa sem tudi v Ljubljano in Kranj. S kolesom prevozim dnevno okoli 100 kilometrov, toda verjemite, da je to zame prava rekreacija! Dvanajst vasi obiščem dvakrat tedensko, enkrat pa sem v Ljubljani in v Kranju.« mi je hitel pripovedovati.

»Kaj pa zdravje, ko ste praktično ves dan na kolesu?«

»Z zdravjem, dosedaj nisem imel nobenih težav. Večje težave imam s kolesom, saj sem pozimi moral kar dvakrat peščiti domov iz Ljubljane, to pa je kar 22 kilometrov. Veste, enkrat se mi je kolo prelomilo kar čez polovico. Ampak, zamenjam ga pa ne z mopedom, to pa ne!«

»Imate kaj težav s prodajo?«

»Zadnje čase vse več! Včasih sem v bolnici prodal precej več časopisov, sedaj pa dovoljujejo več obiskov in bolnike oskrbujejo svojci. Sicer pa prodajam nad 25 vrst časopisov in revij ter srečke. Se vedno ljudje pravijo, da sem točnejši od pošte, saj so se navadili na redno dostavo. Seveda, ponujati pa je le treba! Tedensko prodam 100 Tovarišev, 150 Stopov, 150 Jan, 50 sobotnih številok Dela...«

»Bo kdo nasledil vaše »poslanstvo«?

»Nihče, ker so si otroci, kar sedem jih je bilo, izbrali svoje poklice. Toda, saj se ne mislim umakniti še tako kmalu!«

Ob koncu pogovora je še pristavil, da bi rad novo kolo, saj ima vse preveč težav s popravili, tako pa bi še dolgo rad opravljal svoje delo.